

*SVINJSKE NOGICE*¹

Tadej Golob

Ena

Začelo se je novembra. Mislim vsaj, da je bil november in recimo, da je bila takrat ta prelomnica. Deževalo je, tega se spomnim, ampak to je november. Tako je, ker je to jesenski mesec in se ne da pomagat. Čeprav november v bistvu ni najhujši mesec v letu. Vsi govorijo, da je, pa da je dan takrat kratek, da je mrzlo in deževno in nasploh sranje od vremena. Ampak ni to. Problem je v dnevu mrtvih, ki je čisto na začetku in zaserje stvar v fundamentu. Če se samo spomnim. Vsi stojimo okrog groba, najprej od onih po materini, potem po fotrovi strani. Dvakrat se skregamo pri materinih, dvakrat pri fotrovih. Tam čakamo na stare mame, da zapojejo, prosimo te, usliši nas. Stari foter leži v zemlji in je tiho. Jasno, da je tiho, če je pa mrtev in je v glini. Čisto majhen sem bil, ko smo ga pokopavali, in spomnim se, da je bila zemlja rdečkasta in elastična in da je tudi takrat ulivalo ko iz pičke. In da je bil stari tečen, ko je bil še živ in je sedel pred svojo dolenjsko bajto s palico v roki in tečno gledal, ampak da sem ga imel kljub temu rad. Na leseni klopci, desno od njega, je rasla hruška, neka stara sorta, tepka ali kaj podobnega, pod njim travnat graben in za menoj, ki ga gledam navzgor iz tega grabna, lesena šupa za orodje, s plugi in takimi rečmi, pa s prešo za grozdje in jabolka. Dolgo sem mislil, da je moral obstajati poseben razlog za to, da sem imel starega rad, zdaj, odkar imam Simona, se mi pa zdi, da otroci pač morajo imeti starejše radi, sploh sorodnike, in da je bilo to. Čeprav, mogoče je bil pa v redu, ne vem, mrko je gledal. Zebe nas, ker kot po pravilu sneži. Potem gremo k žlahti po fotrovi strani in se mati drži, ker ji gre na živce. Jemo potico. Stari pijejo vino in se pogovarjajo, otroci pijemo mleko ali sok iz sirupa. Jaz sem pil sok, ker se je na mleku naredila kožica in tistega pa nisem mogel pogoltniti. Od mleka sem pil samo alpsko in tam kožice ni bilo, ali pa je bila čisto tanka in se je pojavila kasneje. Drugi otroci pijejo mleko in sok, in jejo klobase in potico, skoraj vse naenkrat. Čudno se mi zdi, da tega ne izbruhajo. Skoraj nič jih ne razumem, ker zavijajo po dolenjsko, ampak niso pizde, lepo se igramo. Nikoli se nismo stepli, in ko smo šli, mi je bilo skoraj žal, da gremo, ker je bil to edini dan v letu, ko mi ni bilo treba spat točno ob osmih zvečer. Če dobro pomislim, mi je pravzaprav šel na živce samo prvi del dneva, tisto na grobovih, in pa tiho sranje med starima na začetku večerje, pa ves čas med njo, ko je mati na vsak način iskala prepir, ampak takrat sem jaz na to malo pozabil, ker sem se igral z onimi, in sem se spomnil šele, ko smo se peljali domov. Užaljeno je molčala, vedno, vsako leto, foter je stekleno gledal skozi sprednjo šipo, ves

¹ From the novel *Svinjske nogice* (Ljubljana: Litera, 2009).

vijoličast, tudi zato, ker je nekaj spil, in stiskal volan. Enkrat jo bo ubil, sem si rekel in čudno, kako ona tega ne opazi. Ponavadi je bilo to pri Višnji Gori, ko smo se prebijali po stari cesti proti Grosupljemu, ker takrat seveda še ni bilo avtoceste.

Tako da, kar se tega tiče, se mi ne zdi nerazumljivo, da je za mnoge prvi november najhujši dan v letu, ker se mi je zdelo, ko sem gledal okrog po grobovih, da so vsi podobno v kurcu in da skrivajo travme, ki bodo izbruhnile ravno na te vse svete, kot da se hočejo oni v jamah maščevati tistim nad njimi. Kot da se niso že dovolj tolkli, ko so bili še živi. Mora biti nekaj s tem prvim novembrom, ker, če bi bilo odvisno samo od vremena, ni december nič boljši, pa nihče ne jamra.

Je pa tako, da je, če še enkrat malo pomislim, težko čisto stoprocentno reči, da se je začelo novembra. Takrat je samo izbruhnilo, da se je videlo, pa še to se ni videlo takoj, ampak vem to zdaj, za nazaj, začelo se je pa verjetno eno morje časa v preteklost. Lahko da se sploh ni začelo letos, ampak že takrat, ko se je rodil Simon, ker to je ena taka prelomnica, ali pa ko sva začela hoditi z Majo, to bi tudi lahko pognalo zadevo. Da je bila ta kombinacija usodna, kar se mi pa ne zdi ravno verjetno, ali pa je verjetno, samo se meni kljub vsemu upira o tem razmišljati. Potem je že bolje, če bi bilo od takrat, ko sem se rodil, ali pa celo že prej. Da jaz nisem imel nič pri tem, niti Maja, kar se sliši prav okej, ker potem ne bi bil nič kriv in niti ona in verjetno je nekaj na tem, da gredo te stvari iz roda v rod. Da se je začelo, recimo, ko se je rodila moja mati ali pa celo njena mati ali pa celo njena pra, pra, pra mati. Takrat enkrat iz prehoda sužnjelastništva v fevdalizem ali pa še pred tem. Ko so se prve gljive splazile na kopno in se razbohotile v ene orhideje, iz teh pa potem čudo vsega, ko so naprdele dovolj kisika, da so lahko pognali dinozavri in druge zveri. Lahko, da je to bilo od vsega začetka, lahko, da je to usoda ali kaj podobnega. Čisto možno je, da se je začelo čisto na začetku, takrat ko je razfukalo materijo. Bum, in od takrat naprej pa vse zakaj-zato-zakaj-zato, mehanično gledano. Ker če se ne bi stvar razgonila točno tako, kot se je in čisto nič drugače, in potem ne bi šla točno tako, kot je in čisto nič drugače, niti gramčka levo ali desno, pač pa direkt tako, kot je, potem mene ne bi bilo, in če mene ne bi bilo, ne bi bilo te jebe. Ker vsaka posledica mora imeti vzrok in vsak vzrok je posledica nečesa in to vzročno-posledično predrkavanje v rikverc te neizbežno pripelje do prapizdarije. Bolj ko vrtaš in se sprašuješ, kdaj, jebenti, kdaj je začelo iti narobe, bolj koplješ in se tolčeš po glavi, kako da si lahko bil tako slep in nič drugega. Kar pomeni, da je brez veze ugotavljati, kdaj se je začelo in kdo je kriv in vse to.

Lahko kvečjemu določiš moment, od katerega je šlo naprej vse nepovratno, ali pa moment, ko si videl, da grejo zadeve narobe, in to je bil pa november in sva najela tisto stanovanje.

Čeprav to vem zdaj, za nazaj, takrat pa nisem. Se pravi, da je tudi to brez veze.

Se pravi, deževalo je, ker je bil november in to. Spustili smo se, nepremičnikar, potem Maja, potem pa še jaz, po spolzkih stopnicah v nizko pritličje, ki je bilo klet oziroma kotlovnica, samo tega takrat še nisem vedel. Ker potem, ko je prišlo do pizdarije, sem šel oziroma je šla Maja na občino, jaz sem pa šušal ta malega, da preveri, kako in kaj. Neka mati je sedela v katakombah med policami s papirji in privlekla na dan tiste za najino oziroma najino najeto stanovanje:

“Ja, saj vi pa sploh ne bi smeli stanovati tam. Tam je ja kurilnica.”

“In kaj zdaj,” je rekla Maja, “ker mi stanujemo tam?”

“Ne vem,” je rekla, “ne bi smeli.”

Simon je spal v avtu, pa sva ga pustila tam. Edino v avtu je zaspal, drugače ni hotel. Enkrat sem preračunal, da me njegovo uspavanje stane približno pet evrov. Dva kroga okoli ljubljanske obvoznice, enih petdeset kilometrov, in to še sem vozil čisto počasi, osemdeset. To bi itak, tudi če ne bi šlo za bencin, ker ko uspavaš otroka z avtom, je fora v času, ne v hitrosti. Če bi šlo, bi se kotalil okrog Ljubljane s sešdeset, samo bi vsi drugi znoreli, se posebej kamionarji. Že zdaj so mi blendali, naj se spakiram. Treba je upoštevati še to, da če se je kazalec tresel na osemdeset, da smo šli v resnici sedemdeset in to ni neka brzina. Potem je šla varovalka za armaturko in se kazalec, jasno, ni več premikal, čeprav se je še vedno tresel, samo da na nuli, ampak do takrat sem že razvil občutek za približno osemdeset. In jasno je bilo tudi to, da si tega kmalu ne bova mogla več privoščiti, ker eno tako spanje na dan znese stopetdeset evrov na mesec, in ko sem to zračunal, me je groza. Pa to je dražje kot vrtec, s tem, da tam dobiš zajtrk, malico, kosilo in še eno malico in plesne vaje... Dobro, te je treba dodatno plačati, tako kot angleščino, tridnevno kmetovanje, smučanje in podobne stvari. V bistvu vse razen hrane in varstva.

“To je to” je rekel nepremičnikar, “trisobno stanovanje. Prostorno, svetlo, predvsem pa izjemno ugodno.”

Hodil je za nama in mlel, medtem ko sva midva preiskovala tistih petdeset trosobnih kvadratov. Kurc je bilo kaj svetlo, to sem kot likovno izvežban človek že vedel oziroma videl. Da bo treba imeti žarnico pretežni del dneva prižgano. Ampak nisem nič rekel, ker je itak brez veze. Ne bo nič svetleje.

“...no, ne predvsem, ker mu res nič ne manjka, nasprotno...”

“Kuhinja z jedilnim kotom in dnevno sobo vse v enem, kar naj bi bilo po neki logiki soba in pol, čeprav je na oko ena sama, špajza, skret z

bano in še ena soba, ki ni bila cela soba, ker je imela samo devet kvadratov, za to, da bi bila soba, pa bi jih morala imeti deset, to sem zvedel kasneje, ko sem začel raziskovati zadevo oziroma jo je Maja. Takrat pa nisem in je oni nalagal naprej o trosobnem stanovanju.

“...ena in pol in pol in ena je tri...” in to vse za samo tristo evrov mesečno. Take najemnine ne boste dobili nikjer na obrobju Ljubljane. V Siški, za Bežigradom... povsod je tole po petsto. Še v Fužinah.”

To je bilo res, tu se ni zlagal, ker sva bila že povsod, pa sem vedel. Niti to, da niti v Fužinah. Tam sem bil celo najprej, ker sem mislil, da bo pri južnih najceneje. Pa ni bilo neke razlike, samo stanovanja so bila bolj razgonjena, predvsem parketi. Mogoče tega niti ne bi opazil, ker nisi pozoren, še ne več, če ne bi enkrat pomagal enemu parketarju brusiti in lakirati, da me je še cel teden bolela glava od onega strupa. Fužinski modeli dajejo tepihe čez njih, pa se od spodaj nabere vlaga. Tepih zauga in zauga, iz zraka, iz sarme, iz zoknov, od povsod, ampak v določenem trenutku ne more več in popusti. Ko spakirajo, lahko tiste parketne treščice samo če zamenjaš, jih nima smisla več brusiti pa lakirati.

“Veš, sinko, ponavadi so vsi pametni, pa pravijo, da se da, pa se ne,” je razlagal mojster lesenih dilc, pozabil sem njegovo ime, sem si pa zapomnil, da si niti za sekundo ni dal maske gor, ko je lakiral in je bil sigurno medicinski fenomen, da je bil sploh še živ. V roki, na dlani je držal gnilo lajštico. Kot bi kakega mrtvega ptička: “Poglej, gnilo skozi in skozi,” in mi jo tiščal pod nos. “Če je gnilo skozinsko, ne moreš, nimaš kaj brusiti, ker se na robovih trga, ker je kot guma, pa lak ne prime...” No, vidiš...” Prijel sem jo, da bi dal mir.

“Aha, pa res.”

Mokra je res bila, to se je dalo občutiti.

“Tega ne moreš brusiti, sinko, ker...” in tako naprej.

Pri njem sem zdržal dva dni. Tretji dan je začel, da bo on kar z motorko na grobo narezal nekaj kosov lesa, ki so manjkali v kotu, čez katere pride itak kuhinja, pa je vseeno, in da naj jaz to držim, on pa da bo bruum, bruum. In zdaj jaz njega gledam. Pa, dobro, nekateri obvladajo in mogoče bi celo prijel tisto leseno kocko, malo večjo od Rubikove, pa da jo on izoblikuje, mogoče je to praksa, ker ko greš v lunapark na kako zajebano kolo in se ono vrtilo za popizdit hitro, se ti tudi zdi, da to ni pametno, ampak zaupaš in greš gor in ponavadi ne kozlaš ali odletiš z njim v veselje, ali pa še greš na operacijo ne vem česa, recimo ledvičnih kamnov, in ti profičv belem lepo fino razloži, kako ti jih bo potegnil na svetlo skozi rit in da naj se nič ne bojiš, ker se to danes tako počne, rečeš okej in digneš šupak, ampak gledam jaz njega, tega holcerja, in bi, saj pravim, celo prijel les, če ne bi imel na obeh rokah po tri prste, ampak eden od teh treh na desni je bil negiben, trd, štrlel je stran pod enim takim čudnim kotom.

“Oprostite...” sem rekel in umaknil roko.

“Pa kaj se bojiš?”

“Oprostite...” ne vem...”

“Pa kaj se bojiš?” in je našel proti meni.

“Jaz tega raje ne bi...”

“Pa kaj se bojiš?”

Innisem. Stari je bil razočaran, sam jo je prijel z levoročnima dvema prstoma in pol in nekako odskubil tisto odvečno in do malice ni več govoril z mano. Potem sem skliznil. Prej ali slej bi spet probal, to se je videlo.

Zato sem zdaj najprej pogledal parket. Lepi veliki kosi belega lesa. Javor ali nekaj podobnega. Pa en čep sem našel, tak kovinski, okrogel v enem kotu, ampak se mi ni dalo vprašati, zakaj je tam, ker navsezadnje stanovanja itak nisva kupovala, pravzaprav sem mislil, da ga ne bova niti rentala. Kaj mu pa če bit, mislim, kaj se mu lahko tako zelo poslabša v pol leta? Ker če ga pa samo najemaš, ti je pa vseeno, mislim, če je kaj narobe, greš ven, boli te. Zaradi mene je lahko vse čepasto. Samo, da ni momentalno za en drek, da ni nekih akutnih problemov. Itak sem gledal zato, da sem nekaj delal, da bi Maja mislila, da kaj delam, da študiram o tem. In sem razmišljal, če je tisto javor ali kaj drugega, in zgledal pameten in skrben. Potem sem čepe odkril še po kotih vseh sob.

“Tole je javor, ne?” in sem potapkal po tleh z nogo.

“Oh, na parket se pa ne spoznam,” je rekel in začel mežikati z očmi. Kot da mu je kaj padlo tja not. “Vem pa, to pa vem, da je bil med

dražjimi. Vidite, da je kot nov? In to parket, ne laminat.”

Javor ko bog.

Šli smo v kopalnico, kjer so bile ploščice, dražje, italijanske, nedefinirane barve, nekaj med sivo in rjavo, hvaležne za čiščenje, grde ko smrtni greh, in končali v dnevni pri mizi enake barve kot tla in sem razmišljal, če naj rečem, ali je tudi ta javorna, samo nisem, ker bi zgledalo, kot da ga zajebavam, čeprav mislim, da je bila. Stali smo okrog nje in mencali, jaz še najmanj, jaz sem se izključil. Potem je Maja rekla, da koliko je že rekel za najemnino, in je oni ponovil in Maja, da, hm, okej, in ali se da kaj ceneje...

“Saj veste, kako je, gospa, nikjer za ta denar... Še to samo zato, ker je treba plačat za pol leta, drugače ni šans. Ker je tako poceni. To je pogoj.”

To sem že vedel, da bo treba, ker je že povedal, še pred ogledom, pa sva bila pripravljena, drugače bi naju vrglo na tloris. Ker kakšne fore so zdaj to, šest mesecev vnaprej? Ajde, dva meseca... Če bi bil jaz na telefonu, bi že, ampak je bila Maja, pa se je pogovarjala naprej. In je nekaj kimala in ja, ja in rekla, da se še slišimo.

“To je skoraj dva tisoč,” sem rekel, ko mi je povedala, kako in kaj, “pa vnaprej, v kosu. Kaj je nor?”

“Malo manj,” in da okej, res ni ravno enostavno, ampak daš enkrat in imaš mir, te ne moti sredi kosil...

“... pa ko ti kaplja od curakla.”

“...in imaš na voljo dovolj prostora za dihat in za tvojo mizo.” Dobro, to je vse res, ampak jaz sem še vedno mislil, da se heca, ker od kod pa njej ali celo meni dva tisoč evrov in sem mislil, da iz tega ne bo nič. Čez dva dni ga je vseeno še enkrat klicala za ogled in sva šla tja, v Jamo oziroma na Jamo, menda se reče na Jamo, na obrobje Ljubljane, na kmete.

“Na tako rekočelitno lokacijo, kamor ne seže mestni hrup...” in bla...”

Pozabil je povedat, da tudi mestni avtobus ne. Ker ta vas je na nikogaršnjem ozemlju. Mesto se za Viator konča pri Guncljah, potem so Stanežiče, ena dva kilometra naprej, in potem Jama še en kilometer, in tam ni nič vse do Medvod, kjer je spet avtobus. To sem skapiral kasneje, ko nama je šel še motorček za brisalce na hyundaju in je deževalo in sem moral peš. Mercedes je bil že nekaj časa pretežno pri miru. V redu, takrat sva se še pripeljala in sem si rekel, grem, da ne bo rekla, da mora vse sama, da se nič

ne potrudim, čeprav je itak brez veze, ker nimava.

Simon je še vedno spal, ko sva se odpeljala. Avto je vžgal v prvo. Parkiral sem ga pod pokrito parkirišče, čeprav je bilo označeno številkami, ali, jebiga, če je pa deževalo, pa da so bili kabli suhi.

“Kje boš pa dobila denar?”

“Od svojih sem si sposodila. Mesečno jima bova vračala, pa je v bistvu vseeno, če je treba dati vnaprej.”

Fino, sem si mislil, kot da me nimajo že za dovolj velikega bednika, ampak sem bil tiho, ker kaj bi pa lahko rekel.

“Naveličala sem se tega, da se ne morem obrnit v stanovanju, pa tistega stranišča, pa da nimam niti ogledala, niti umivalnika...”

Kakih pet minut je naštevala, česa vse se je naveličala. Bil sem tiho, ker se mi ni dalo prepirat, in ker je bilo vse to v bistvu res in je tudi meni šlo rahlo na živce in zato o tem raje sploh nisem premišljeval.

Dve

Tiho sem bil zato, ker sem sam potreboval večji prostor. V tisti votlini v Mostah, v kateri sva bila do tega na Jami, nisem mogel delat, ker nisem mogel postaviti svoje mize. Tam ni bilo prostora za nobeno mizo, razen za čisto majhno, ki je stala na sredini, med posteljo in omaro, in si jo moral vsakič prestavljati. Če si hotel na posteljo, si jo premaknil k omari in obratno. Če si si recimo zaželel svežih nogavic. Ni bilo šans, da bi se zmotil okrog brez prestavljanja, razen če nisi nek indijski gumijasti fakir ali pa kaka ruska cirkusantka. Tista dva bi verjetno znala. Ali pa Barba-papa, normalen človek pa ne. Moja delovna miza je stala postavljena navpik zunaj na hodniku, češ, kao nismo se še do konca vselili ali pa, da jo bomo postavili ven pred vrata, ko bo kosovni odvoz, samo se je to zavleklo in je vsak normalen lahko videl, da ne gre za nič od tega. Da je nimava kam postaviti. Ampak meni je bilo v bistvu vseeno, do tega momenta, samo zdaj sem dobil to delo in sem potreboval mizo.

Potrkal sem in ni bilo nič. Malo sem počakal in potem še enkrat, ampak še zmeraj nič, in sem vstopil, ker je pač na vratih pisalo njegovo ime. V sobi ni bilo nikogar in to je bila očitno pisarna za tajnico, ki je nekam šla, ne vem, kam, v sosednji oziroma v oni naprej, direktorski, pa se je nekaj muvalo in sem potrkal še tam.

“Ja,” in potem neko momljanje in “kar naprej.

Odprl sem vrata in notri je sedel tip, ki je nekaj podčrtoval na papirju, ki ga je podpiral s komolcem druge roke, v kateri je držal banano.

“Dober dan,” sem rekel in da sem Jani Bevk...”

“Aaaa, vi ste ta!”

Slučil je banano, da bi prišel do njenega začetka oziroma konca, ker banana zraste iz tistega, kar mi držimo v roki, iz peclja, ali kaj je že tisto, ko jo lupimo. Kot opica, bi rekel Simon, če je hotel, da mu banano olupim tako, da je nisem čisto slekel, da jo je spodaj še vedno držal za olupek, ko jo je jedel, ker je to videl v neki risanki, neko opico, da je tako jedla. Če je bil slabe volje, je rekel, naj mu jo najprej čisto olupim, potem je pa cvilil, če sem to naredil: “Kot opica, hotel sem kot opica!” Enkrat, ko me je spet tako nategnil, sem banano vtaknil nazaj v olupek in jo prišil z iglo in nitko. Mali je gledal, gledal, nehal je jokati od začudenja, potem pa: “Luknjice, nisem hotel luknjic...” Tak je bil na slab dan ali pa bolje rečeno na slab moment, ker to se je lahko spremenilo v sekundi, ampak če je vstal z levo nogo, potem je bilo tega vseeno več tisti dan, si lahko računal na kaj takega. Če je bil zaspan in podobno. Na to sem pomislil, ko se je oni basal z banano, pa seveda to ni bilo najbolje, ker te zmede, ampak sem pomislil.

“Vi ste torej ta,” še enkrat in si je zbasal ostanek banane v usta in pardon, mljeeee, pardon, je požiral banano in si brisal roke v papirnato brisačo.

“Sedite, sedite. Boste kaj spili?”

Rekel sem, da saj ni treba, pa je vseeno vstal in se zadržal med vrati Majda, Majdaaa, da se je od nekod pojavila tajnica in mencala v zadregi, kako da sem ji spizdil med nogami. Verjetno je bila ona tista, ki me je poklicala dan prej, ko se je izpisala neznana cifra in sem razmišljal, kaj čem, ali naj se oglasim ali naredim budalo. Ker neznane cifre nikoli niso ravno navdušujoče. Ljudje te ponavadi ne kličejo, da bi ti kaj dali. Ampak potem sem se vseeno oglasil, je radovednost zmagala.

“Dober dan, gospod Jani Bevk?”

“Ja,” sem rekel in razmišljal, kaj za ena pizdarija bo in da se res ne bi smel oglašati, sploh če te potem pokličejo po imenu in priimku, to ni nek dober znak, to je kvečjemu policija ali pa kdo, ki mu kaj nisi plačal, vrtec ali knjižnica ali kaj takega. Ampak ti ne rečejo gospod, tako da mogoče vseeno ni bilo narobe.

Lahko bi bila njegova mati, ta tajnica, mislim od tega direktorja, in je bila tam še od socializma, ko bog. Večina bi se je v teh novih časih

skušala znebiti, pa jo poriniti na kak oddelek, kjer je živ satan ne bi mogel opaziti, v kakšno klet urejat stalaže, premetavat fascikle...”

“Kavo, mogoče?”

Enkrat, še v srednji šoli, sva bila s kolegom na obvezni praksi na občini in so naju porinili v klet, v arhiv. Tam je delal tip, za katerega sva oba pomislila, da je kaj v zlahti z Adolfom. Imel je črno prečko na glavi, točno take brke, monovarianto, kot jih je imel Hitler, pa bled je bil kot apno. Tudi star je bil toliko, kot bi nekje takrat moral biti on, ali pa vsaj njegov starejši brat, in premikal se je kot duh. Kar naenkrat je stal za teboj in s prstom kazal, kaj naj bi ti napravil. Ta fascikl tja, onega nekam ven v smeti ali kaj. Če je že kaj rekel, se ga ni dalo razumeti. Če je še živ, jih ima enih sto, samo ni, ko bog.

“Boste kavo?”

Čakal sem, da se zmenita. Tega z banano zgleda ni motilo, ni se mu zdelo nič narobe, da ga pedena ena teta in ne kakšna v miniču in kostimu in v dišečem oblačku in s pičko na črtico in z znanjem petih tujih jezikov, pa da bi se obiskovalci spraševali, če se dajeta dol, ker je to bolj kul, bolj odštekano, to, da imaš tajnico od prej, od komunizma, ki nosi krtačo Karla Marxa. V tem primeru je to vseeno, ker kaj te briga, kakšno ima recimo tvoja teta. Čisto možno pa je seveda, da on ni razmišljal na ta način, da je gledal nanjo kot na tajnico, ki tam premetava papirje, pa dviguje telefone in kuha kave in to in da je mene hvatala panika zaradi treme in so mi zato misli spodsavale.

“Kavo?” je rekel še enkrat in se mi je zdelo čudno, da ponavlja, in sem skapiral.

“Aja, pardon. Pardon, sem mislil, da ni zame.”

“Za koga pa?”

“Ja, saj... Pol pa bi, ja, črno, če lahko.”

“Črno, Majda, meni pa vodo.” Majda je rekla seveda in šla.

“Vi ste torej ta,” je ugotavljal in meni ni bilo jasno, kdo da sem jaz. Majda je samo rekla, da če se lahko oglasim tukaj, ker da gre za neko delo, da pa kaj več ne ve, in jaz sem rekel, da se lahko.

“...avtor Pofucusa.”

In mi je postalo jasno, česa avtor da sem. Svoje čase sem naredil kar nekaj stvari, tudi ilustracij za otroške knjige, pa sem mislil, da bo kaj takega, ne pa strip. Če te pokličejo iz resne založbe, potem pričakuješ to. Pofucusa sem narisal pred tremi leti in tremi meseci. To vem, ker se je

potem rodil Simon in nisem narisal nobenega stripa več in še za tega sem mislil, da ga poznajo samo kolegi in noben drug. Mislim, da ga je šlo v svet enim sto komadov, plus dvajset, recimo, kolikor traja, da ustaviš mašino. Sem rekel, da sem jaz ta, začudeno, ker sem bil res.

“Zadnjič sem šel v stripoteko in malo brskal po policah in naletel nanj,” je rekel. “Skoraj sem crknil od smeha.”

Še enkrat he, he, he in jaz sem se tudi nasmehnil, čeprav Pofucus ni bil mišljen kot smešen strip. Hotel sem, da bi se jim gravžalo, da bi bili užaljeni, ampak to je danes težko doseči.

Komunistična Majda je prinesla kavo, črno, sladkano, meni pa cukrer v kavi ni všeč. Bolje sicer od kave z mlekom, po kateri mi je slabo. Sladkor kavi uniči okus, zvodeni, ne vem, zakaj ljudje to tako radi pijejo. Imaš pa vsaj kam z rokami in sem se hvaležno oprijel tiste šalce sladkane in čakal, da bo povedal, kaj bi rad.

“A je kava v redu?”

“Ja, super,” sem rekel in bil jezen isti moment, ker zakaj je treba reči super. Ja bi bilo čisto dovolj, ampak to je tako, ko te zanaša, ko nisi vaje, ti kar izleti.

Potem je začel in je govoril in jaz sem se trudil, da bi sledil, ampak to je zajebano, če misliš na banane in pičke in amo tamo, na kavo in sladkor, ampak vseeno, nekaj o tem, da njihova založba ustanavlja neke vrste podzaložbo ali nekaj takega, to pa zato, ker bi radi izdajali tudi kaj drugega kot to, kar so do zdaj, nekaj drugačnega, in jaz sem rekel aha, ker se je spet ustavil.

“Včasih sem igral punk,” je potem začel, in če sem ga kdaj poslušal?

“A vas?”

“Ne mene, punk?”

Rekel sem, da sem ga, čeprav sem bil malo pozen za te reči, ker sem prišel na svet kasneje, v obdobju Majk in Motorheadov, kar se tiče rokenrola, in še prej Boney M, ampak to takrat, ko sem bil še čisto majhen in so izdali Nightfly to Venus. Če prav pomislim, je takrat še obstajal tudi punk, ampak jaz sem bil smrkavec in so mi bili bolj všeč Brown girls in the ring, ša-la-la-la-la, pa By the rivers of Babylon, where we sat down... in taki. Ampak sem rekel, da ja, da Pankrti in to in Dead Kennedysi, ker sem te vsaj po imenu poznal. On je govoril še nekaj o punku in teh stvareh in o svoji službi, jaz sem požiral kavo in gledal, kako je izginjala, in da kaj bom potem, in se ga obenem trudil poslušat.

“V glavnem, zdaj sem tu, že nekaj časa, pravzaprav, in sem se malo naveličal biti... civiliziran, da tako rečem.”

“Aha...”

In da naj bi se ta alterzaložba, ki je njegova ideja, ukvarjala s produkcijo svega i svačega, tudi stripov, tudi svinjskih. Take, male, provokativne diverzije pač, za katere da spet prihajajo časi. Tako nekako. In evo, meni je zmanjkalo kave. Ostal mi je še samo kozarec vode, samo je problem, ker kavo lažje cuzaš po kapljicah, daš gor ustnice na rob šalce in kao sfrk, sfrk, sfrk, vode pa ne moreš na ta način, ker je kava vseeno bolj gosta in se prime okrog zob. Tudi vodo lahko sicer po malem ližeš, ampak gre vseeno hitreje. Eins, cvej, drej in ode ona.

“In bi rad... Torej, vaš strip, en tak Pofucus..., ...ena knjiga, en strip, en odbitek s kitaro... performans..., ...pa kot priloga kakšnemu časopisu in podobno. In če se bo kaj razvilo iz tega, se bo, če ne, pa pač ne.”

Pavzica. Pa je šla še voda. Kaj bi rad? Strip?

Odprl je predal in potegnil ven neko slikanico, pa jo obrnil proti meni, da sem videl, da gre za Martina Krpana. Potem je bil tiho in jaz sem bil tiho, ker sem mislil, da bo pa zdaj res on naprej, ampak ni in sem moral vprašat:

“Kaj... Ne razumem?”

“Razmišljal sem o tem, da bi vi ilustrirali Martina Krpana.”

“Ne razumem,” sem rekel. “Kaj naj bi...” mislim, kako naj ga ilustriram? Saj je že ilustriran.”

“Oglejte si to, preberite in ga ilustrirajte, tako kot mislite, da je prav. V barvah.”

Vzel sem knjigo v roke in malo gledal, listal, in tam Krpan dviguje konja iz jarka, pa na eni naprej pride na Dunaj, prazen in povsod visijo črne zastave, pa potem lomijo orožje, neke sulice in kopja in meče, in potem seka drevo, neka baba, cesarica, če se prav spomnim, se pa drži za glavo... To sem itak poznal, to vsak pozna.

“Ni treba, da so ravno isti motivi, čeprav bi bilo mogoče dobro, ker so že uveljavljeni, prepoznavni. Ali pa ne. Predstavljajte si, da je namesto Krpana tam... ne vem, nek vaš junak, ki... ki ureja stvari po svoje. Ampak nočem nič sugerirat. Kot se vam zdi.”

Rekel sem, aha, čeprav mi ni bilo čisto jasno, kaj naj bi narisal. Mislim, jasno mi je bilo, kaj približno bi moj superheroj delal v tej knjigi,

samo še vedno nisem vedel, če je to to, kar je imel on v mislih. Moj Pofucus bi kobilu dvignil iz jarka, samo je ne bi z rokami, in zdaj, ne vem, če bi to kdo objavil, ker jaz sem itak tistega Pofucusa napravil za hec, za kolege...

“Ampak,” sem rekel in ko sem to rekel, nisem vedel, kako naprej, in sem obmolnil, da bi on, pa ni in sem moral sam. “Ampak, kako zelo hard core je pa to lahko?”

“Ne vem...”

Ne ve?

“A naj delam tako kot... v tem stripu?” Jebenti, nerodno mi je bilo reči Pofucus, pa sam sem ga naredil. “Kar se spomnim, mislim... na ta način?”

“Če se morate kaj šparat, mislite?”

“Ja,” sem rekel, “mislim, za koga je to?”

“Ne, ni se vam treba ...” Če mislite, da je tako prav.”

Razmišljal sem o tem, kaj je povedal, ker še vedno nisem vedel točno, kaj hoče.

“Jaz ne vem. Vi ste naročnik,” sem rekel.

“Tudi jaz ne vem. Bomo videli. Odvisnood vas in od onih tam doli,” in je pokazal skozi okno nekam dol. Pogledal sem za njegovo roko in mi ni bilo najbolj jasno. Spodaj ni bilo nikogar posebnega. Ulica kot ulica, s kioskom, pred katerim sta čakala dva, kaj pa vem na kaj, na cigarete pa na Delo...”

“Recimo, da narišete, kako Krpan občuje, recimo s cesarično ali kaj takega,” in je tisti občuje poudaril, da je bilo jasno, da se zajebava, “in damo mi to v knjigarne, kaj mislite, kaj bi se zgodilo?”

“Ne vem,” sem rekel.

“Levstikovega...” slovenskega...” A? Martina Krpana, ki, recimo, nateguje,” in je zdaj poudaril ta na-te-gu-je, “recimo princeso ali, bog ne daj, sámó presvetlo cesarico?”

Skomignil sem.

“No, vidite, tudi jaz ne.”

“Aha...”

“Ja.”

Potem sva nekaj svetlobnih sekund molčala.

“Ampak to naj vas ne skrbi. Jaz sem strelovod...” Če kdo, potem bom jaz zaradi tega...” Kaj se pa lahko zgodi vam? Veliko delate zadnje čase?”

“Niti ne,” sem rekel. “Ker mam otroka, pa to...”

Jasno, da je vedel, kurba, da nič.